

בא ראה, השכינה לא זזה משרה כל הלילה ההוא. בא פרעה לקרב אליה - בא המלאך והלקה אותו. כל פעם שאמרה שרה הלקה - היתה מלקה. ואברהם היה מחזיק ברבוננו, שהרי על שרה לא יכלו לשלט עליה. זהו שכתוב (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח. וכאן הנסיון שלא הרהר אחר הקדוש ברוך הוא.

אמר רבי יצחק, בא ראה שמשום כף לא צנה הקדוש ברוך הוא לרדת למצרים, אלא הוא עצמו מעצמו ירד, כדי שלא יהיה פתחון פה לבני העולם שאמר לו כן, ואחר כך הצטער על אשתו.

רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים צב) צדיק פתמך יפרח כארז בלבנון ישגה. צדיק פתמך יפרח, מפני מה הקיש צדיק לתמר? מה תמר בינו שגוזרים אותו לא עולה עד זמן רב - אף כף צדיק, בינו שאבד מן העולם, לא עולה אחר פתחיו עד זמן רב. כארז בלבנון ישגה - אף כף גם.

בתמר יפרח - מה תמר לא עולה אלא זכר ונקבה, אף כף הצדיק לא עולה אלא זכר ונקבה. הזכר צדיק והנקבה צדיקת, כמו שאברהם ושרה. כארז בלבנון ישגה - מה הארז בלבנון עליון על הפל והפל יושבים תחתיו - אף כף הצדיק הוא עליון על הפל והפל יושבים תחתיו. והעולם אינו עומד אלא על צדיק אחד, שכתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ועליו העולם עומד, ובגללו נסמך, ועליו נשתל.

רבי יהודה אמר, והרי שנינו שעל שבועה עמודים העולם עומד, ככתוב (שם ט) חצבה עמודיה שבועה. אמר לו רבי יוסי, כף הוא ודאי, אבל [כאן] כל

תא חזי, שכינתא לא אתעדי מנה דשרה כל ההוא ליליא, אתא פרעה למקרב בהדה, אתא מלאך ואלקי ליה, כל אימת דאמרה שרה אלקי הוא ואברהם הוה מתקיף במאריה דהא שרה לא יכלין לשלטאה עליה הדא הוא דכתיב, (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח, והכא נסיונא הוא דלא הרהר אבתריה דקודשא בריה דהוא.

אמר רבי יצחק תא חזי, דבגין כף לא פקיד קדשא בריה דהוא לנחתא למצרים אלא הוא עצמו מגרמיה נחת, בגין דלא יהא פתחון פה לבני עלמא דאמר ליה כן ולבתר אצטער על אתתיה.

רבי יצחק פתח ואמר (תהלים צב) צדיק פתמך יפרח כארז בלבנון ישגה. צדיק פתמך יפרח. מפני מה אקיש צדיק לתמר. מה תמר בינו דגזרין ליה לא סליק עד זמן סגיא, אוף הכי צדיק בינו דאתאביד מעלמא לא סליק אחר תחותיו עד זמן סגיא. כארז בלבנון ישגא אוף הכי נמי.

בתמר יפרח מה תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא. אוף הכי צדיק לא סליק אלא דכר ונוקבא, דכר צדיק ונוקבא צדיקת, כגוונא דאברהם ושרה. כארז בלבנון ישגא מה ארז בלבנון עלאה על כלא וכלא יתבי תחותיו, אוף הכי צדיק הוא עלאה על כלא וכלא יתבי תחותיו. ועלמא לא קיימא אלא על צדיק חד דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ועליה קאים עלמא, ובגיניה אסתמיה, ועליה אשתיל.

רבי יהודה אמר והא תנינן דעל שבועה סמכין עלמא קיימא דכתיב, (משלי ט) חצבה עמודיה שבועה. אמר ליה רבי יוסי